

Наталія БОНДАРЕНКО¹

Дніпровський національний університет ім. Олеса Гончара, Дніпро Україна

Ольга ФЕЛОНЮК²

Дніпровський національний університет ім. Олеса Гончара, Дніпро Україна

Організація складського обліку виробничих запасів на підприємстві

Анотація. Правдивість та неупередженість усіх показників, що відображені у фінансовій звітності, залежать від достовірності та об'єктивності обліку всіх господарських операцій, зокрема й тих, що пов'язані з рухом матеріальних запасів на складах. Організація складського господарства полягає у виборі й обґрунтуванні виду та складу складів, їх розміщенні, розмірів, оснащення, а також у визначенні порядку роботи складів в залежності від функцій, які вони виконують. Метою статті є дослідження порядку організації складського обліку виробничих запасів та виявленні проблем в його здійсненні в сучасних умовах. Проаналізовано визначення поняття «склад» у контексті теорії логістики, розкрито завдання складів на підприємстві. Систематизовано документальне забезпечення обліку операцій з виробничих запасів на всіх стадіях процесу їх кругообороту. З'ясовано, що на практиці значна кількість вітчизняних підприємств нехтують раціональною організацією складського господарства, що в цілому впливає на загальне управління підприємством. Досягнення ефективного використання запасів можливе лише за умов належної організації внутрішнього контролю над їх використанням та рухом. Встановлено, що при правильній організації складського господарства відбувається налагодження тісного зв'язку із менеджерами підприємства та бухгалтерською службою, що в кінцевому підсумку впливає і на ефективність обліку у бухгалтерії. Складські приміщення повинні знаходитись не ізольовано, а в легкодоступних місцях для підприємства, з гарною транспортною розв'язкою, що є необхідною умовою забезпечення ефективності логістичного ланцюга. Найм кваліфікованих працівників складу є запорукою організованого складського господарства, що дозволить забезпечити результативне виконання функцій складу, а також здобуття високої рентабельності.

Ключові слова: виробничі запаси, склад, складське господарство, облік запасів, управління запасами.

Natalya BONDARENKO

Oles Honchar Dnipro National University, Dnipro, Ukraine

Olha FELONIUK

Oles Honchar Dnipro National University, Dnipro, Ukraine

Organization of Warehouse Accounting of Production Inventories at the Enterprise

Abstract. The truthfulness and impartiality of all indicators, reflected in the financial statements, depend on the reliability and objectivity of the accounting of all business transactions, including those related to the movement of inventories in warehouses. The organization of warehousing is the choice and justification of the type and composition of warehouses, their location, size, equipment, as well as in the defined order of operation of warehouses, depending on the functions they perform. The purpose of the article is to study the order of organization of inventory and identify problems in its implementation in modern conditions. The definition of "warehouse" was analyzed in the context of logistics theory, the tasks of warehouses at the enterprise were revealed. Documentary support of accounting of operations with production stocks at all stages of the process of their circulation was systematized. It was found that in practice a significant number of domestic enterprises neglect the rational organization of warehousing, which in general affects the overall management of the enterprise. Achieving efficient use of stocks is possible only with proper organization of internal control over their use and movement. It is established that with the correct organization

¹ Наталія Миколаївна БОНДАРЕНКО, доцент кафедри статистики, обліку та економічної інформатики Дніпровського національного університету імені Олеса Гончара (м. Дніпро), кандидат економічних наук, доцент.

ORCID 0000-0003-4733-8159

² Ольга Андріївна ФЕЛОНЮК, студентка Дніпровського національного університету імені Олеса Гончара (м. Дніпро).

ORCID 0000-0002-1931-8153

of warehousing is the establishment of close ties with the managers of the enterprise and the accounting department, which ultimately affects the efficiency of accounting. Warehouses should be located not in isolation, but in easily accessible places for the company, with good transport links, which is a necessary condition for ensuring the efficiency of the logistics chain. Hiring skilled warehouse workers is a guarantee of organized warehousing, which will ensure the effective performance of warehouse functions, as well as obtaining high profitability.

Keywords: inventories, warehouse, warehousing, inventory accounting, inventory management.

Постановка проблеми. За сучасних економічних умов виробничі запаси забезпечують постійність, ритмічність та безперервність діяльності кожного підприємства, завдяки чому гарантується його економічна безпека. Вони також займають чільне місце у структурі матеріальних витрат виробничого підприємства.

Ефективне управління рухом запасів допомагає зменшити витрати на їх зберігання та вивільнити частину коштів із поточного господарського обороту. Контроль за зберіганням та використанням виробничих запасів мінімізує ризик банкрутства, покращує ефективність та точність обліку для стабілізації та підвищення ефективності діяльності підприємства в цілому. В той же час, правдивість та неупередженість усіх показників, що відображені у фінансовій звітності, які є суттєвими для користувачів, залежать від достовірності та об'єктивності відображення всіх господарських операцій, зокрема й тих, що пов'язані з рухом матеріальних запасів на складах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні положення організації складського обліку виробничих запасів досліджені багатьма науковцями. У своїй роботі [1] Ю.М. Неруш здійснив визначення поняття «склад» у логістичній сфері. Т.О. Олійник та Н.В. Резніченко [2] досліджували проблеми організації обліку виробничих запасів на складах підприємств. Т.В. Польова та Т.С. Охрей [3] вивчали методично-організаційні особливості обліку виробничих запасів підприємств, а також формування інформаційного забезпечення щодо їх руху. О.О. Одношєвна [4] досліджувала механізм оптимізації обліку виробничих запасів. Організаційно-методичні аспекти оцінки виробничих запасів вивчали Ю.В. Гончаров, І.В. Кравченко [5]. У своїй роботі [6] О.В. Гамова, Л.К. Феофанов та Ю.В. Ракитянська запропонували науково обґрунтовані шляхи вдосконалення обліку й аудиту виробничих запасів на складі досліджуваного підприємства. Т.А. Демченко разом з Л.А. Чвертко [7] дослідили передумови та принципи правильної організації бухгалтерського обліку виробничих запасів. Зарубіжні вчені К. Ванг та Г. Ван (Q. Wang & G. Wan) [8] розглядали методи обліку витрат та політики періодичного огляду для систем послідовного обліку запасів. І.В. Риндич [9] досліджував методи автоматизації складського господарства. Проте, проблемним залишається питання раціональної організації складського обліку виробничих запасів та її впливу на загальне управління підприємством.

Мета статті є розкриття порядку організації складського обліку виробничих запасів та виявлення проблем в його здійсненні в сучасних умовах.

Методологія дослідження. В процесі досягнення поставленої мети дослідження було застосовано діалектичний підхід до вивчення сучасного стану організації обліку виробничих запасів на складах підприємств. Також використано загальнонаукові методи пізнання: поєднання абстрактного й конкретного, індукція, дедукція, аналіз і синтез, групування й порівняння, конкретизація.

Виклад основних результатів дослідження. Сучасний стан господарських відносин, підвищення рівня конкуренції створюють необхідність застосування нових методів і підходів до залучення виробничих запасів у господарські процеси на підприємстві, які дозволяють забезпечити постійність діяльності господарської одиниці. Умовою безперервного здійснення основних процесів на виробничому підприємстві є створення певних запасів сировини, матеріалів, палива та ін. Проте, зростання кількості операцій з придбання виробничих запасів вимагає забезпечення спеціальними складськими площами.

Складський облік запасів – це попредметний облік з використанням разових та накопичувальних видаткових документів, ведення якого покладено на матеріально-відповідальних осіб (завідуючих складом, комірників).

Складське господарство є важливою та невіддільною частиною в діяльності кожного підприємства, оскільки головним його завданням є саме збереження запасів. Воно відіграє важливу роль в процесі руху матеріальних активів на підприємстві, тому на практиці для складів виділяється значна площа території.

В умовах сьогодення склади виконують низку функцій, серед яких можна виокремити такі, як:

- організація постійного та безперервного постачання відповідних матеріальних ресурсів у виробництво;
- зосередження запасів та їх зберігання;
- забезпечення збереження запасів як кількісно так і якісно;
- максимальна економія витрат, що пов'язані з виконанням складських операцій;
- своєчасне та періодичне транспортування їх до виробничого підрозділу чи безпосередньо до споживача;
- комплектація, підбір, дозування товарно-матеріальних цінностей та інші операції підготовчого або завершального характеру.

Потреба в складських приміщеннях виникає на кожній стадії руху матеріальних активів, яка починається із використання сировини для виготовлення продукції та закінчується постачанням готової продукції до кінцевого споживача. Витрати на здійснення складських операцій збільшують вартість виготовленої підприємством продукції.

Складське господарство виступає в ролі сполучної ланки між відділом матеріально-технічного забезпечення та виробничими підрозділами, між дільницями, що випускають продукцію, та відділом збуту, а також між окремими підрозділами підприємства.

Для кращого розуміння сутності поняття «склад», проаналізуємо за даними таблиці 1 його визначення окремими дослідниками.

Таблиця 1

Визначення терміну «склад» науковцями

Автор	Визначення поняття «склад»
Б.О. Анікін [10]	Склад – це складна технічна споруда, яка складається із взаємопов'язаних елементів, що має певну структуру та виконує ряд функцій з перетворення матеріальних потоків, а також накопичення, переробки та розподілу вантажів.
Ю.М. Неруш [1]	Склад – це будівля, споруда, пристрій, призначені для приймання, розміщення та зберігання різних матеріальних цінностей, підготовки їх до виробничого споживання та безперебійного постачання ними споживачів.
Л.Б. Міротін [11]	Склад – це обмежений охоронюваний простір, пристосований для зберігання та переробки вантажів з метою збереження їх якості і вирівнювання матеріалопотоків за часом, обсягом і асортиментом.
А.Г. Кальченко [12]	Склад – це спеціальне стаціонарне чи пересувне приміщення або інше місце зосередження матеріальних цінностей.
А.М. Гаджинський [13]	Склади – це будівлі, споруди та різноманітні пристрої, призначені для приймання, розміщення і зберігання, часткової переробки і пакування товарів, які надійшли до них, підготовки їх до споживання і реалізації споживачам.
Є.В. Крикавський [14]	Склад – це організаційно-функціональна структура, що здійснює складування матеріальних благ (запасів), які тимчасово вилучені з ужитку, розпоряджається для цього простором, а також технічними засобами, які призначені для руху запасів, їх обслуговування, а також підтримування певного стану запасів.

Джерело: узагальнено авторами.

Аналізуючи наведені визначення сутності поняття «склад» вважаємо, що Ю.М. Неруш надає найбільш повне тлумачення. Погоджуючись з його думкою, доповнимо досліджуваний термін наступним чином: склад – це будівля, споруда або спеціальне приміщення (комора), що призначене для приймання, розміщення та зберігання в них різних товарно-матеріальних активів, а також для підготовки та відпуску їх до споживання за призначенням.

На практиці на великих підприємствах, де споживаються запаси різних видів, для забезпечення правильної організації їх обліку, якісного контролю за рухом та попередження фактів пересортування необхідно розробляти номенклатуру запасів. Так кожному виду матеріального активу присвоюють власний номенклатурний номер, порядок присвоєння яких визнають внутрішнім розпорядчим документом підприємства.

Результати проведеного дослідження засвідчили, що єдина згадка про номенклатурні номери серед нормативних документів наявна у Положенні про

інвентаризацію активів та зобов'язань № 879 (а саме в III Розділі, п. 4, п.п. 4.1) [15]. Порядок визначення структури номенклатурного (інвентарного) номеру розкрито у Методичних рекомендаціях з бухгалтерського обліку суб'єктів державного сектору № 11 [16].

Структура номенклатурних номерів запасів на недержавних підприємствах встановлюється самостійно. Номенклатурний номер найчастіше складається з 7-8 цифр: перші дві цифри – вказують на синтетичний рахунок, третя – на субрахунок, одна або дві наступні цифри означають групу виробничих запасів, останні – порядковий номер матеріальних цінностей в групі.

Проте на практиці більшість підприємств застосовують номенклатурний номер, який рекомендовано для бюджетних установ. Умовно структуру типового номенклатурного номеру виробничих запасів можна представити таким чином (рис. 1).

A	A	A	B	C C C C
Номер класу			Номер підгрупи	Номер предмета у підгрупі за аналітичним розрізом
Номер синтетичного рахунку				
Номер субрахунку				

Рис. 1. Структура номенклатурного номеру

Джерело: побудовано авторами на підставі [16].

Кількість знаків в номенклатурному номері не обмежена. Їх кількість у підгрупі за аналітичним розрізом підприємство визначає на свій розсуд. Так, наприклад, номенклатурний номер запасів у підгрупі за аналітичним розрізом задля повного відображення інформації може включати такі ознаки: розріз за контрагентами, номенклатурними групами, типом номенклатури, а також за партіями надходження або в залежності від того, на якому складі зберігається об'єкт. Ці номери допомагають відповідальній особі швидко знайти необхідний вид матеріальних запасів, який потрібен у даний момент, а також з'ясувати всю необхідну інформацію про актив і його приналежність до певної групи чи іншого аналітичного розрізу. Для полегшення та прискорення процесу виявлення можливих помилок у складському та бухгалтерському обліку рекомендовано включати до аналітичної підгрупи не більше 100 видів найменувань виробничих запасів.

Складський облік на підприємствах покладено вести на матеріально відповідальних осіб за місцями відповідального зберігання, за одиницями обліку (найменування або однорідна група (вид)) та їх кількістю. Підходити до вибору працівника на посаду завідувача складу або комірника необхідно дуже відповідально. Приймаючи працівника на посаду, відділ кадрів повинен враховувати наявність у нього досвіду роботи у саме у цій сфері та відгуку з попереднього місця роботи про успіхи або негативні моменти в роботі, якщо це можливо. Після вдалої співбесіди з працівником укладається письмовий договір про повну матеріальну відповідальність.

При вирішенні питання організації документального оформлення операцій з руху матеріальних запасів слід враховувати вимоги нормативних документів, що наведені у таблиці 2.

Таблиця 2

Характеристика нормативно-правових актів, що регулюють питання документального оформлення операцій з матеріальними запасами

Нормативно-правовий акт	Характеристика нормативного документу
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [17]	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку (зокрема, порядок оформлення первинних документів та облікових бухгалтерських регістрів) та складання фінансової звітності.
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [18]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про запаси; регулює їх порядок оцінки і обліку на підприємстві та розкриття інформації у фінансовій звітності.
Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів № 2 [19]	Розкривають сукупний склад запасів для цілей бухгалтерського обліку, критерії визнання та методи оцінки запасів, документальне оформлення операцій руху запасів, облік і контроль наявності та руху запасів в місцях їх зберігання та у виробництві.
Наказ Міністерства статистики України «Про затвердження типових форм первинних документів з обліку сировини і матеріалів» № 193 [20]	Визначає перелік та форми типових первинних документів, які можуть використовуватися підприємствами при обліку виробничих запасів, а також зазначає порядок їх заповнення з врахуванням обов'язкових реквізитів, що висуваються до документів.

Джерело: узагальнено авторами.

Господарські операції з обліку надходження, переміщення та вибуття запасів оформлюються відповідними типовими формами первинних документів, що показані на рис. 2.

Хоча Наказом Міністерства статистики України [20] й регламентовано типові форми первинних документів з обліку запасів, підприємства можуть розробляти власні форми первинних документів, з урахуванням специфіки діяльності підприємства та за умови наявності в них обов'язкових реквізитів.

Також можуть складатись зведені облікові відомості для здійснення контролю та впорядкування оброблення даних. Зведені документи складаються на підставі декількох згрупованих первинних документів для групування та узагальнення їх

показників, тим самим скорочують кількість облікових записів, а отже і трудомісткість облікової роботи.

За отриманими даними здійснюється звірка показників оперативного складського обліку з даними аналітичного бухгалтерського обліку. Аналітичний облік товарно-матеріальних цінностей на складах ведеться за допомогою карток складського обліку, інформація яких вноситься у відповідні журнали та допоміжні відомості обліку. Наприкінці звітного періоду відбувається узагальнення інформації й складаються оборотно-сальдові відомості, в яких звіряються підсумки за оборотами та залишками відповідних синтетичних рахунків.

Надходження				
Товарно-транспортна накладна (форма 1-ТН)	Журнал обліку вантажів, що надійшли, (форма М-1)	Довіреність	Прибутковий ордер (форма М-4)	Накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів (форма М-11)
Прибуткова накладна		Акт закупки товарно-матеріальних цінностей	Акт про приймання матеріалів (форма М-7)	

Вибуття			
Товарно-транспортна накладна (форма 1-ТН)	Лімітно-забірна картка (форми М-8, М-9)	Накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів (форма М-11)	Акт про витрачання давальницьких матеріалів (форма М-23)
Видаткова накладна	Акт-вимога на заміну (додатковий відпуск) матеріалів (форма М-10)		

Внутрішнє переміщення		
Лімітно-забірна картка (форми М-8, М-9, М-28, М-28а)	Акт-вимога на заміну (додатковий відпуск) матеріалів (форма М-10)	Накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів (форма М-11)
Картка складського обліку матеріалів (форма М-12)	Реєстр приймання-здачі документів (форма М-13)	Відомість обліку залишків матеріалів на складі (форма М-14)
Матеріальний ярлик (форма М-16)	Сигнальна довідка про відхилення фактичного залишку матеріалів від встановлених норм запасу (форма М-18)	Матеріальний звіт (форма М-19)

Рис. 2. Документи при надходженні, вибутті та внутрішньому переміщенні виробничих запасів
Джерело: побудовано авторами на основі [17, 18, 19, 20].

По закінченні звітного періоду матеріально відповідальні особи складають матеріальні звіти та передають їх з усіма необхідними документами до бухгалтерської служби підприємства, де облік запасів ведеться за кількісно-сумовим методом. Вже у бухгалтерії отримані документи підлягають арифметичній, формальній, юридичній перевірці, з погляду доцільності та законності здійснення господарської операції, та перевірці по суті, а також відбувається подальша обробка документів, а саме: визначення вартості кожної господарської операції, встановлення кореспондуючих рахунків та подальше перенесення інформації у облікові регістри.

Для забезпечення виконання основних своїх функцій усі склади та комори підприємства мають бути облаштовані необхідним обладнанням для підтримки належного температурного режиму, а також кількісними, ваговими та іншими

вимірювальними приладами, мірною тарою та тарою, в якій передбачено зберігання запасів. Склади повинні працювати за затвердженим графіком, в якому вказано дату та час приймання і відпуску матеріальних цінностей, який дозволить логістичним службам вірно побудувати найбільш оптимальний графік доставок.

На сьогодні актуальною залишається проблема нехтування значною кількістю вітчизняних підприємств раціональною організацією складського господарства, що в цілому впливає на загальне управління підприємством. Насамперед, одним із фактів неефективної організації роботи складу є часте недозавантаження площі складу (наприклад, склади не заповнюються по висоті, тобто всі матеріальні ресурси зберігаються на одному рівні без використання багаторівневих стелажів). Як наслідок, зникає можливість швидкого та зручного доступу до

них. Тому всередині складів матеріали доцільно розмішувати по секціям, а вже в них за типом, сортом, також доцільно розмішувати їх в залежності від розмірів у штабелі, на стелажах і на полицях таким чином, щоб забезпечити можливість легкого та швидкого їх приймання, відпускання і перевірки наявності. Найкращим розміщенням виробничих запасів у складських приміщеннях можна вважати такий спосіб, який забезпечить дотримання методу ФІФО, особливо для тих видів запасів, які мають обмежений термін придатності.

Ще однією з проблем, що пов'язана з організацією складського господарства, є відсутність належного зв'язку між менеджерами фірми та завідувачем складу (комірниками). Офісні та складські приміщення досить часто знаходяться віддалено один від одного, тому працівники офісу не мають можливості здійснювати систематичний контроль за фактичною завантаженістю складу. Працівники відділу постачання з метою забезпечення безперебійності виробництва замовляють виробничі запаси, проте не враховують той факт, що на складах немає місця. Через це страждає логістичний аспект підприємства. Оскільки склади не розраховані на великі обсяги закупівель та одночасне зберігання великої кількості запасів, завантажені автомобілі та ті, що очікують на розвантаження виступають у ролі додаткових місць для збереження виробничих запасів у придатних умовах, що не задовільняє найманих перевізників, які тримають ці запаси у вантажівках за свій рахунок.

Тому одним з методів своєчасного контролю за організацією складського обліку, наявністю та станом збереження виробничих запасів є систематичне проведення інвентаризації. Інвентаризація запасів може бути проведена за місцями зберігання та окремо за матеріально відповідальними особами. Проведення інвентаризації здійснюється інвентаризаційними комісіями, до складу яких входять керівники структурних підрозділів, головний бухгалтер з керівником підприємства або його заступником, який очолює створену комісію.

Інвентаризація на вітчизняних підприємствах може проводитись як планово, так і раптово. Інвентаризація обов'язково проводиться перед складанням річної фінансової звітності та в інших випадках, які визначені у Положенні про інвентаризацію. Терміни проведення інвентаризацій запасів встановлюються кожним підприємством самостійно.

В умовах сьогодення управлінський персонал також може працювати недостатньо ефективно і через відсутність застосування автоматизованих систем обліку. Поліпшення інформаційної організації управління підприємством сприяє використанню в діяльності електронного документообороту, що доволі суттєво знижує трудомісткість роботи бухгалтера зі складання, оформлення та обробки документів, що також впливає на рівень достовірності та ефективності обліку виробничих запасів.

Використання систем управління складською логістикою може бути застосоване на всіх видах підприємств. WMS (Warehouse Management System) – система автоматизації управління складом, робота якої заснована на використанні технології автоматичної ідентифікації з використанням принципів адресного зберігання та методів віддаленого управління персоналом. Система управління складом сприяє кращій автоматизації та оптимізації процесів приймання, розміщення, зберігання, обробки та транспортування товарів на різних типах складів. Завдяки впровадженню системи WMS підприємство може забезпечити [9]:

- впорядковану роботу складу, тобто всі дії на складі виконуються відповідно до поставлених завдань, видані WMS-системою;

- поліпшення швидкості виконуваних робіт шляхом швидшого відвантаження та приймання товару, тобто без простоїв;

- повний контроль поточного стану складу, під час адресного зберігання товарно-матеріальних цінностей програма у будь-який момент визначає їх місцезнаходження та необхідну кількість;

- зменшення кількості помилок у процесі приймання, відвантаження та комплектації замовлень шляхом застосування процедур автоматичної звірки планового завдання і фактичного його виконання;

- оптимізацію та контроль за розташуванням товару під час приймання та відвантаження за допомогою використання відомостей з інформацією про умови зберігання даного товару і параметрів розміщення комірок складу;

- ефективне управління складською площею, що дозволяє збільшити товарообіг за тієї ж площі складу, визначити товар, який має менший попит, а також визначити надлишки площі, що може використовуватись в інших видах діяльності;

- контроль за персоналом і посилення відповідальності за свої дії. Фіксуються моменти розвантаження, приймання, переміщення, звірки, інвентаризації та ін., а також працівники, які скеровують та виконують роботу. Всі такі записи зберігаються в історії системи. Час виконання записується в базі даних, тому керівники можуть отримати звіт про результати ефективності діяльності кожного із робітників.

Висновки. При реалізації цілей підвищення ефективності здійснення господарських операцій рекомендується деталізувати субрахунки з обліку виробничих запасів на декілька підгруп в залежності від аналітичного розрізу, відповідно до структури номенклатурного номеру запасів, що розроблений на підприємстві. При цьому потрібно пам'ятати, що для виявлення можливих помилок під час здійснення записів у складському та бухгалтерському обліку бажано включати до аналітичної підгрупи не більше 100 видів найменувань виробничих запасів.

При правильній організації складського господарства відбувається налагодження взаємозв'язку між менеджерами підприємства та бухгалтерською службою, тому від цього й залежить

ефективність обліку у бухгалтерії. Працівники бухгалтерської служби за допомогою перевірок встановлюють причини збоїв та неточностей у роботі складу, далі на основі даних бухгалтерського обліку логістична служба підприємства має можливість швидко реагувати на причини збоїв та розробляти заходи щодо вирішення поточних проблем, а також попередження їх виникнення у майбутньому. Проте не варто перекладати цю проблему саме на відсутність належної організації складського господарства. Можлива ситуація, що самі працівники відділу збуту є недостатньо кваліфікованими й не можуть зорієнтуватись в існуючій системі організації складу й налагодити її в цілому.

Рациональна організація обліку на складах може надати керівництву підприємства необхідну інформацію про наявність товарно-матеріальних цінностей на складі та сприяти своєчасному прийняттю рішень щодо їх поповнення та забезпечення безперервного виробництва.

Складські приміщення повинні знаходитись не ізольовано від підприємства, а в доступних місцях для працівників, з гарною транспортною розв'язкою, що є

невід'ємною частиною логістичного ланцюга. Також наймання кваліфікованих працівників складу є запорукою організованого складського господарства. Це дозволить забезпечити ефективне виконання функцій складу, а також здобуття високої рентабельності діяльності підприємства.

При зберіганні товарно-матеріальних цінностей необхідно забезпечити: зручність виконання приймально-відпускних операцій; максимальну механізацію та автоматизацію завантаження, розвантаження та переміщення; пожежну безпеку; легку перевірку якості та кількості на складах; найбільш повне використання площі та вільних місць у складських приміщеннях.

Окреслені заходи щодо вдосконалення складського господарства дозволять зменшити трудомісткість обліку, складські витрати, собівартість продукції, збільшити обсяги продажів, та покращити загальний фінансовий стан компанії. Підприємства, незалежно від галузі, можуть займати високі конкурентні позиції завдяки належній організації складського господарства та вмілого використання інноваційних програмних продуктів.

4 Список використаних джерел

1. Неруш Ю. М. Логистика: навч. посіб. (4-е изд.). Москва: Проспект, 2006. 520 с.
2. Олійник Т. О., Резніченко Н. В. Проблеми організації обліку виробничих запасів на складах підприємств. *Сталий розвиток економіки*. 2011. № 7. С. 204-207.
3. Польова Т. В., Охрей Т. С. Методично-організаційні особливості обліку виробничих запасів підприємств. *Економічний простір*. 2020. № 160 С. 124-28. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/160-23>.
4. Одношова О. О. Практичні аспекти та шляхи вдосконалення обліку виробничих запасів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. № 6(2). С. 146-148.
5. Гончаров Ю. В., Кравченко І. В. Оцінка виробничих запасів: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Облік і фінанси АПК*. 2011. № 1. С. 50-53.
6. Гамова О. В., Феофанов Л. К., Ракитянська Ю. В. Шляхи вдосконалення обліку та аудиту виробничих запасів на складах прат «Дніпроспецсталь». *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 3. С. 57-62. DOI: 10.32702/2306-6814.2020.3.57
7. Демченко Т. А. Проблеми обліку виробничих запасів та напрями його удосконалення на підприємстві. *Економічні горизонти*. 2017. № 1(2). С. 48-56.
8. Wang Q., Wan G. Cost accounting methods and periodic-review policies for serial inventory systems. *Computers & Operations Research*. 2020. Vol. 118. 104902. DOI: 10.1016/j.cor.2020.104902
9. Риндич І. В. Автоматизація складу – як система управління складською логістикою. *Матеріали конференцій кафедри логістики*. 2010. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/46707>
10. Аникин Б. А. Логистика: навч. посіб. (3-е изд.). Москва: Проспект, 2008. 368 с.
11. Миротин Л. Б. Логистика, технология, проектирование складов, транспортных узлов и терминалов. Ростов на Дону: Феникс, 2009. 408 с.
12. Кальченко А. Г. Логистика: підручник (2-е вид.). Київ: Київський національний економічний університет, 2003. 284 с.
13. Гаджинский А. М. Логистика (20-е изд.). Москва: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2012. 484 с.
14. Крикавський Є. В. Логістика для економістів: підручник. Львів: Національний університет «Львівська політехніка», 2004. 448 с.
15. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>
16. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку для суб'єктів державного сектору, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 23.01.2015 р. № 11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-15#n396>
17. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>

19. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 10.01.2007 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002201-07#Text>
20. Типові форми первинних облікових документів з обліку сировини та матеріалів, затверджено наказом Міністерства статистики України від 21.06.1996 р. № 193. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0193202-96#Text>

4 References

1. Nerush, Yu. M. (2006). Loghistika [Logistics] (4th edition). Moskva: Prospekt.
2. Olijnyk, T. O., & Reznichenko, N. V. (2011). Problemy orghanizaciji obliku vyrobnychych zapasiv na skladakh pidpryjemstv [Problems of organization of inventory accounting in warehouses of enterprises]. *Stalyj rozvytok ekonomiky*, (7), 204-207.
3. Poljova, T. V., & Okhrej, T. S. (2020). Metodychno-orghanizacijni osoblyvosti obliku vyrobnychych zapasiv pidpryjemstv [Methodological and organizational features of accounting for production stocks of enterprises]. *Ekonomichnyj prostir*, (160), 124-128. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/160-23>
4. Odnosheva, O. O. (2016). Praktychni aspekty ta shljakhy vdoskonalennja obliku vyrobnychych zapasiv [Practical aspects and ways to improve inventory accounting]. *Naukovyj visnyk Uzghorodskogo nacionalnogho universytetu. Serija: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove ghospodarstvo*, 6(2), 146-148.
5. Honcharov, Yu. V., Kravchenko, I. V. (2011). Otsinka vyrobnychych zapasiv: vitchyzniani ta zarubizhnyi dosvid [Estimation of inventories: domestic and foreign experience]. *Oblik i finansy APK*, (1), 50-53.
6. Hamova, O. V., & Feofanov, L. K., & Raketianska, U. V. (2020). Shljakhy vdoskonalennja obliku ta audytu vyrobnychych zapasiv na skladakh pryt "Dniprospecstal" [An estimation of the financial state and development of program of audit of supplies are on an enterprise]. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, (3), 57-62. DOI: 10.32702/2306-6814.2020.3.57
7. Demchenko, T. A., & Chvertko, L. A. (2017). Problemy obliku vyrobnychych zapasiv ta naprjamy johho udoskonalennja na pidpryjemstvi [Problems of inventory accounting and directions of its improvement at the enterprise]. *Ekonomichni ghoryzonty*, (1), 48-56.
8. Wang, Q., & Wan, G. (2020). Cost accounting methods and periodic-review policies for serial inventory systems. *Computers & Operations Research*, (118), 104902. DOI: 10.1016/j.cor.2020.104902
9. Ryndych, I. V. (2010). Avtomatyzacija skladu – jak systema upravlinnja skladsjkoju loghistrykoju [Warehouse automation as a warehouse logistics management system]. *Materialy konferentsii kafedry lohistyky*, Retrieved from <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/46707>
10. Anikin, B. A. (2008). Loghistika [Logistics] (3rd edition). Moskva: Prospekt.
11. Mirotin, L. B. (2009). Logistika, tehnologiya, proektirovanie skladov, transportnyh uzlov i terminalov [Logistics, technology, design of warehouses, transport hubs and terminals]. Rostov na Donu: Feniks.
12. Kaljchenko, A. Gh. (2003). Loghystyka [Logistics] (2nd edition). Kyiv: Kyjivskij nacionalnij ekonomichnij universytet.
13. Gadzhinskiy, A. M. (2012). Loghistika [Logistics] (20th edition). Moskva: Izdatelsko-torgovaya korporatsiya "Dashkov i K".
14. Krykavskij, Je. V. (2004). Loghystyka dlja ekonomistiv [Logistics for economists] Lviv: Nacionalnij universytet "Ljvivska politehnika".
15. Ministerstvo finansiv Ukrainy. (2014). Pro zatverdzhennja Polozhennja pro inventaryzaciju aktyviv ta zobovjanzan [On approval of the Regulations on inventory of assets and liabilities]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>
16. Ministerstvo finansiv Ukrainy. (2015). Pro zatverdzhennja Metodychnych rekomendacij z bukhghalterskogho obliku dlja subjektiv derzhavnogho sektoru [On approval of Methodical recommendations on accounting for public sector entities]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-15#n396>
17. Verkhovna Rada Ukrainy. (1999). Pro bukhghalterskij oblik ta finansovu zvitnistj v Ukraini: Zakon Ukrainy [On accounting and financial reporting in Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
18. Ministerstvo finansiv Ukrainy. (1999). Pro zatverdzhennja Polozhennja (standartu) bukhghalterskogho obliku 9 "Zapasy" [About the statement of the Situation (standard) of accounting 9 "Inventories"]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>
19. Ministerstvo finansiv Ukrainy. (2007). Pro zatverdzhennja Metodychnych rekomendacij z bukhghalterskogho obliku zapasiv [About the statement of Methodical recommendations on inventory accounting]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002201-07#Text>
20. Ministerstvo statystyky Ukrainy. (1996). Pro zatverdzhennja typovykh form pervynnykh oblikovykh dokumentiv z obliku syrovyny ta materialiv [About the statement of standard forms of primary accounting documents on the account of raw materials and materials]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0193202-96#Text>